

Vergaderjaar 2022–2023

32 645

Kernenergie

Nr. 118

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR KLIMAAT EN ENERGIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 juni 2023

Om de ambities van het kabinet rondom kernenergie in Nederland te kunnen realiseren is inzet op kennisontwikkeling en innovatie essentieel. Ik zet mij daarom in om de nucleaire kennisbasis- en infrastructuur verder te versterken. Ik heb uw Kamer hierover voor het laatst op 18 november 2022 geïnformeerd.¹ Daarom wil ik uw Kamer door middel van deze brief een update geven over de lopende acties en de geplande vervolgstappen. De interdepartementale werkgroep Kennisbasis Nucleaire Technologie en Stralingsbescherming heeft haar rapport «Oplossingsrichtingen en versterking van de kennisbasis voor nucleaire technologie en stralingsbescherming» afgerond. Ik stuur uw Kamer dit rapport mede namens de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Dit rapport zal als basis dienen om tot een integraal kennis- en onderzoeksprogramma rondom nucleair te komen.

Daarnaast zal kernenergie als een nieuwe missie worden toegevoegd aan het missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid, waar o.a. de Topsector Energie op inzet. Hiermee wordt kernenergie toegevoegd aan de Topsector Energie, conform de motie van de leden Erkens en Dassen.² In deze brief schets ik het vervolgproces rondom deze ontwikkelingen.

Actuele ontwikkelingen

In 2020 heeft de Commissie Van der Zande, in opdracht van de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS), het rapport «Naar een Agenda en Platform Nucleaire Technologie en Straling»³ uitgebracht. Het rapport bevat aanbevelingen gericht op een structurele borging en versterking van de kennisbasis voor zowel nucleaire technologie als stralingsbescherming. Na het verschijnen van dit rapport heeft de Hoogambtelijke Werkgroep Nucleair Landschap (HAW) besloten een

¹ Kamerstuk 32 645, nr. 101

² Kamerstuk 32 645, nr. 104

³ Bijlage bij Kamerstuk 25 422, nr. 266

interdepartementale werkgroep (werkgroep Kennisbasis Nucleaire Technologie en Stralingsbescherming) op te richten om de problematiek verder te verkennen en zich te buigen over de uitwerking van dit adviesrapport.

Het rapport van de interdepartementale werkgroep geeft een goed beeld van de huidige problematiek rondom het tekort aan opgeleide mensen zowel met een algemeen technisch als met een meer specifiek nucleair profiel. Daarnaast maakt het rapport duidelijk dat actie gewenst is om de beschikbaarheid van stralingsbeschermingsdeskundigen te waarborgen. Het rapport geeft relevante oplossingsrichtingen voor verdere concrete stappen om deze problematiek op te lossen. Zo moet er worden geïnvesteerd in nucleair onderwijs op alle niveaus en onderzoek door opleidingsinstellingen, de nucleaire sector en overheden om zo het tekort aan opgeleide mensen op te kunnen lossen.

Vooruitlopend op het rapport van de interdepartementale werkgroep heeft het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) al initiatieven ondernomen om een kennis- en innovatieprogramma op te zetten.⁴ Hiermee is uitvoering gegeven aan het amendement van de leden Erkens en Dassen waarmee eenmalig € 5 miljoen is vrijgemaakt voor het opzetten van een kennis- en innovatieprogramma. Deze acties zijn ook in het eindrapport opgenomen. Het gaat hierbij om financiering voor het:

- Uitvoeren van een haalbaarheidsstudie naar een publiekscentrum voor kernenergie;
- Oprichten van een Nuclear Academy;
- Instellen van een leerstoel Stralingsdosimetrie en biofysica aan de TU Delft (inclusief aanstelling van twee promovendi en financiering laboratoriumapparatuur);
- Subsidiëren van drie lectoren op het gebied van nucleaire technologie.

Daarnaast worden er momenteel door het Ministerie van EZK gesprekken gevoerd met TNO, Nuclear Research and consultancy Group (NRG) en TU Delft. Deze drie partijen hebben bouwstenen aangeleverd, die samen met het eindrapport van de interdepartementale werkgroep als input zullen dienen om tot een integraal kennis- en onderzoeksprogramma te kunnen komen om de nucleaire kennisinfrastructuur verder te versterken. In dit programma zullen ook bovenstaande acties worden meegenomen en verder worden verdiept of verbreed. Hiervoor vindt het kabinet het belangrijk dat ook breder in de sector wordt gekeken naar partijen die een rol hierin kunnen spelen. Verder gaat ook het Pallas-project bijdragen aan versterking van de nucleaire kennisbasis van Nederland.

Vervolgstappen interdepartementale werkgroep

Om de coördinatie tussen departementen rondom nucleair en straling te versterken is de interdepartementale werkgroep Kennisbasis Nucleaire Technologie en Stralingsbescherming opgericht. Deze werkgroep zorgt ervoor dat er integraal naar de gehele nucleaire sector en de eerder geschetste problematiek wordt gekeken. De werkgroep gaat zich dan ook bezig houden met het opstellen van een breed kennis- en onderzoeksprogramma op het gebied van zowel Nucleaire technologie en veiligheid als Stralingsbescherming.

Daarnaast zal de werkgroep zich in ieder geval, maar niet uitsluitend, richten op:

- Investerings in nucleair onderwijs op alle niveaus en het in aanraking laten komen van een brede groep studenten met nucleaire technologie en stralingstoepassingen op mbo-, hbo- en wo-niveau.

⁴ Kamerstuk 32 645, nr. 101

- Het vergroten van de wetenschappelijke expertise en onderzoek via het instellen van leerstoelen en lectoraten; in ieder geval een leerstoel Stralingsbescherming.
- Het bewaken van voortgang en evaluatie van de acties die in het kader van het amendement Erkens/Dassen in gang zijn gezet en de uitvoering van eventuele vervolgacties die daaruit voortvloeien.
- Het actief stimuleren van verdergaande samenwerking tussen de bestaande opleidingsinstellingen voor stralingsbescherming.
- Het verkennen van nadere opties om te voorkomen dat de nucleaire ambities van het kabinet worden belemmerd door de schaarste op de arbeidsmarkt.

In het najaar zal uw Kamer worden geïnformeerd over de voortgang van bovenstaande acties.

Vervolgstappen Kennisontwikkeling en Innovatie via missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid

Kernenergie kan een belangrijke bijdrage leveren aan een CO₂-vrije energiemix. Daarvoor is de ontwikkeling van kennis en innovatie op het gebied van kernenergie essentieel. Ook kan kennis en innovatie bijdragen aan een veilige en efficiënte toepassing van kernenergie op de korte en lange termijn. Het kabinet maakt daarom kernenergie onderdeel van haar missiegedreven innovatiebeleid. Kernenergie wordt daarmee een aparte missie binnen de Integrale Kennis en Innovatie Agenda Klimaat en Energie (IKIA) van de Topsector Energie. Hiermee wordt kernenergie toegevoegd aan de Topsector Energie, conform de motie van de leden Erkens en Dassen.⁵ Op deze manier wordt de verbinding tussen het bedrijfsleven, overheid en kennisinstellingen op het gebied van kernenergie versterkt.

De Topsector Energie heeft op verzoek van het Ministerie van EZK geïnventariseerd op welke thema's binnen het onderwerp kernenergie kennisontwikkeling en innovatie nodig is in Nederland. Hiermee kan kernenergie bijdragen aan het behalen van de klimaatdoelstellingen, de economische veiligheid en strategische autonomie borgen en bijdragen aan het Nederlandse verdienvermogen. Bijgaand treft u deze inventarisatie.

Het kabinet stelt deze zomer een verkennend missieteam kernenergie in met vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, overheid en kennisinstellingen. Dit team werkt deze inventarisatie voor 31 december 2023 nader uit tot een innovatieprogramma met nadere prioritering van de thema's, dat past binnen de financiële kaders en optimaal bij zal dragen aan het verder versterken van de nucleaire kennisontwikkeling en innovatie. Dit innovatieprogramma zal onderdeel uitmaken van het bredere eerdergenoemde kennis- en onderzoeksprogramma. Het verkennende missieteam zal tevens uitwerken welke rollen verschillende partijen in de uitvoering van het programma zullen hebben en hoe dit programma wordt geborgd binnen de beleidscyclus. De Topsector Energie zal het ministerie hierbij ondersteunen met de benodigde kennis inzake innovatieprogrammering en ecosysteemvorming.

De Integrale Kennis en Innovatie Agenda Klimaat en Energie (IKIA) wordt in de zomer herijkt. Door opname van kernenergie in deze agenda en door ondertekening van het hieraan gekoppelde Nederlandse Kennis en Innovatie Convenant (KIC) wordt de inzet van verschillende publieke en

⁵ Kamerstuk 32 645, nr. 104

private partijen op kernenergie-innovatie geformaliseerd. Uw Kamer zal dit najaar worden geïnformeerd over het KIC 2024–2027 en de bijbehorende agenda's.

De Minister voor Klimaat en Energie,
R.A.A. Jetten